U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **M. K.**, zast. Mgr. Davidem Vostárkem, advokátem se sídlem Opatovická 1659/4, Praha 1, proti žalovanému: **Magistrát hl. m. Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, proti sdělením žalovaného ze dne 9. 6. 2017, č. j. S-MHMP123055/2017 MHMP 962017/2017, a ze dne 12. 7. 2017, č.j. MHMP 1067703/2017, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2017, č. j. 11 A 145/2017 – 13,

takto:

I. Návrh žalobkyně na osvobození od soudních poplatků **se zamítá.**

II. Návrh žalobkyně na prominutí zmeškání lhůty k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost **se zamítá.**

III. Řízení **se zastavuje.**

IV. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Nejvyšší správní obdržel dne 8. 11. 2017 kasační stížnost žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) proti shora označenému usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta její žaloba proti sdělením žalovaného vydaným ve věci námitky podjatosti, jež byla stěžovatelkou vznesena v průběhu správního řízení.

[2] Jelikož s podáním kasační stížnosti nebyl uhrazen soudní poplatek ve výši 5.000 Kč, Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 9. 11. 2017, č. j. 3 As 321/2017 – 6, vyzval stěžovatelku k jeho zaplacení ve lhůtě 15 dnů od doručení usnesení. Součástí usnesení bylo též poučení o následcích, které nastoupí v případě, že stěžovatelka ve stanovené lhůtě soudní poplatek nezaplatí (tzn. zastavení řízení), a stejně tak i poučení o možnosti požádat ve lhůtě stanovené pro zaplacení poplatku o osvobození od soudních poplatků.

[3] Usnesení bylo zástupci stěžovatelky doručeno do jeho datové schránky dne 10. 11. 2017 (viz doručenka připojená k usnesení). Lhůta 15 dnů určená Nejvyšším správním soudem k zaplacení soudního poplatku tak počala běžet dne 11. 11. 2017 a

uplynula dne 27. 11. 2017 [srov. pravidla o počítání lhůt obsažená v § 40 odst. 1 až 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].

[4] Stěžovatelka následně dne 28. 11. 2017 (tzn. jeden den po uplynutí lhůty určené k zaplacení soudního poplatku) doručila zdejšímu soudu návrh na osvobození od soudních poplatků, v němž uvedla, že jejím jediným příjmem je nemocenská, kterou pobírá v souvislosti s rizikovým těhotenstvím od 15. 5. 2017, přičemž je taktéž nucena starat se společně s bratrem o vážně nemocnou matku a otce v důchodovém věku. Stěžovatelka se dále omluvila za opožděné podání žádosti a předložení formuláře „Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“, když jeho vyhotovení a předání zástupci bylo zdrženo přechodným zhoršením jejího zdravotního stavu. Stěžovatelka současně požádala o prominutí zmeškání lhůty k zaplacení soudního poplatku do doby rozhodnutí o návrhu na osvobození.

[5] Podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, „[j]*de-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost podáním kasační stížnosti.*“

[6] Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích „[n]*ebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží.*“

[7] Podle § 36 odst. 3 věty první a druhé s. ř. s. „[ú]*častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.*“

[8] Podle § 40 odst. 5 věty první s. ř. s. „[n]*estanoví-li zákon jinak, může předseda senátu z vážných omluvitelných důvodů na žádost zmeškání lhůty k provedení úkonu prominout.*“

[9] Podle § 47 písm. c) s. ř. s. „[s]*oud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon.*“

[10] Stěžovatelka se svým návrhem domáhá vydání rozhodnutí, kterým by byla osvobozena od povinnosti uhradit soudní poplatek za podanou kasační stížnost. Jelikož tento návrh byl uplatněn až po uplynutí dodatečně stanovené lhůty k zaplacení soudního poplatku, Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval otázkou, zda za této procesní situace lze vůbec stěžovatelce osvobození přiznat.

[11] Na tomto místě je vhodné připomenout, že dřívější právní úprava umožňovala zaplacení soudního poplatku i po uplynutí lhůty stanovené soudem poplatníkovi ve výzvě podle § 9 odst. 1 věty první zákona o soudních poplatcích. Ustanovení § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, ve znění účinném do 29. 9. 2017, totiž výslovně stanovilo, že ve věcech správního soudnictví zruší soud usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, byl-li poplatek zaplacen dříve, než toto usnesení nabylo právní moci.

[12] Za účinnosti starší právní úpravy tudíž plně postačovalo, pokud poplatník uhradil soudní poplatek nejpozději ve stejný den, kdy mu bylo doručeno usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (jelikož právní moc se nabývá až uplynutím posledního okamžiku dne, kdy bylo rozhodnutí doručeno – viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 – 172, publ. pod č. 2328/2011 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu uvedená v tomto usnesení jsou dostupná na www.nssoud.cz). Judikatura pak v této souvislosti dále dovodila, že ustanovení § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, ve znění účinném do 29. 9. 2017, se mělo aplikovat obdobně i v případě, pokud předtím, než usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci, doručil účastník řízení soudu žádost o osvobození od soudních poplatků (viz přiměřeně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2008, č. j. 1 As 31/2008 – 41, a ze dne 10. 8. 2011, č. j. 1 As 74/2011 – 251, publ. pod č. 2410/2011 Sb. NSS).

[13] Ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, v nyní účinném znění, nicméně stanoví, že po marném uplynutí lhůty určené poplatníku ve výzvě k zaplacení soudního poplatku (v délce alespoň 15 dnů) soud řízení zastaví, přičemž již nepřihlíží k poplatku, který byl zaplacen až po marném uplynutí této lhůty. Toto pravidlo se použije též v posuzovaném případě, neboť řízení o kasační stížnosti bylo zahájeno až po nabytí účinnosti zákona č. 296/2017 Sb., kterým bylo ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích novelizováno do výše citovaného znění (viz čl. VI zákona č. 296/2017 Sb.).

[14] Stejně tak je nutno poukázat na účinné znění § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, který nyní toliko stanoví, že „[n]*abude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost.*“ Citované ustanovení tudíž nepřevzalo dosavadní povinnost soudů zrušit usnesení o zastavení řízení, byl-li poplatek zaplacen předtím než nabylo právní moci.

[15] Důvodová zpráva k výše již zmíněnému zákonu č. 296/2017 Sb., uvádí k novelizaci ustanovení § 9 zákona o soudních poplatcích následující:

> *„Navrhovaná změna by měla přispět ke snížení administrativní zátěže soudů, která je spojena s problematikou výběru soudních poplatků. Zbytečná zátěž soudu, která vede ke zhoršení jejich schopnosti věnovat se věcné náplni činnosti, zde vyvěrá především z možnosti účastníků platit soudní poplatek i ve lhůtě pro odvolání proti rozhodnutí, kterým bylo řízení pro nezaplacení poplatku zastaveno (stávající § 9 odst. 7). Dojde-li za platného právního stavu k dodatečnému zaplacení soudního poplatku v této lhůtě, musí soud rozhodnutí o zastavení řízení zrušit. Ze zpětného pohledu se jedná o zatížení soudu dvěma zbytečnými úkony, které jej omezují v možnosti věnovat se dalším věcem. Prodlužován je i průběh konkrétního řízení.* […] *Na zachování tohoto stavu přitom není žádný legitimní zájem. Ochrana účastníka je dostatečně zabezpečena již existencí výzvy k dodatečnému splnění poplatkové povinnosti v určené lhůtě, po jejímž uplynutí může soud řízení teprve zastavit. Podpůrně se navrhuje stanovit pravidelnou délku této lhůty v trvání 15 dnů.* […] *Opomenout nelze ani zřetelně preventivní funkci, kterou může mít navrhovaná úprava ve vztahu k nežádoucímu (a dnes aprobovanému) chování účastníků.*
>
> *Rozhodnou by pro zaplacení soudního poplatku měla být napříště dodatečná lhůta určená soudem ve výzvě k zaplacení poplatku. Bez významu by mělo být případné zaplacení poplatku po uplynutí této lhůty, avšak ještě před vydáním usnesení o zastavení řízení. Důvodem pro zrušení usnesení o zastavení řízení by měla být pouze skutečnost, že byl*

poplatek zaplacen ve lhůtě určené ve výzvě (např. nebyla-li včasně provedená platba ztotožněna s určitým řízením).“

[16] S ohledem na shora uvedené skutečnosti nutno konstatovat, že podle nyní účinného zákona o soudních poplatcích je dodatečně stanovená lhůta, poskytnutá soudem poplatníkovi k zaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 věty první zákona o soudních poplatcích, zcela nepochybně lhůtou propadnou. Nemůže-li soud přihlížet k poplatku zaplacenému po uplynutí této lhůty, použitím argumentu *a fortiori (a maiori ad minus)* lze dovodit, že po uplynutí této lhůty nemůže přihlížet ani k podanému návrhu na osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud jej proto bez dalšího zamítl (výrok I.).

[17] Ze stejného důvodu nebylo možno vyhovět ani návrhu stěžovatelky na prominutí zmeškání lhůty k zaplacení soudního poplatku. Je-li lhůta k zaplacení soudního poplatku propadná (tzn., že soud by k zaplacení soudního poplatku již nemohl přihlížet), nelze její zmeškání prominout rozhodnutím předsedy senátu ve smyslu § 40 odst. 5 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto předmětný návrh rovněž zamítl (výrok II.).

[18] Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že stěžovatelka byla řádně vyzvána k zaplacení soudního poplatku a poučena o následcích, které nastoupí v případě, že tak neučiní. Poučena byla rovněž o tom, že o osvobození od soudního poplatku lze požádat ve lhůtě stanovené pro jeho zaplacení. Navzdory této výzvě a náležitému poučení však ve stanovené lhůtě soudní poplatek nezaplatila, proto Nejvyšší správní soud řízení o kasační stížnosti podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona a § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích zastavil (výrok III.).

[19] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona, podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno (výrok IV.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 14. prosince 2017

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu